

Babalar gider… Ama bıraktıkları izler kalır.

Bu kitap; bir pazarcı tezgâhından başlayan,
bir evladın kalbinde büyüyen ve bir babanın
öğrettiği değerlerle şekillenen gerçek
bir hayat yolculuğudur.

Helal lokmanın mayasıyla yoğrulan bir çocukluk,
sessiz fedakârlıklarla örülen bir aile, kayıpla büyüyen
bir adam ve nesillere aktarılan bir emanet…

"Babalar Ölür… Hayalleri Yaşar",
sadece bir hatıra değil; insan olmanın,
ayakta kalmanın ve değerlerle yaşamanın hikâyesidir.
Çünkü bazı babalar ölmez…
Evlatlarının içinde yaşamaya devam eder.

ISBN 978-625-98306-3-6

BABALAR ÖLÜR AMA HAYALLERİ ÖLMEZ Mesut Şahin

BABALAR ÖLÜR
AMA HAYALLERİ ÖLMEZ

Mesut Şahin

sim KİTAP

sim KİTAP

Babalar Ölür...
Ama Hayalleri Ölmez

Babalar Ölür... Ama Hayalleri Ölmez

Yazan
Mesut Şahin

ISBN 978-625-98306-3-6

1. baskı - Şubat 2026 İstanbul

© Mesut Şahin

Baskı-Cilt
Sim Kitap ve Baskı Atölyesi
(Yayın ve Baskı Sertifika No: 71176)
Seyrantepe, Kağıthane-İstanbul

simkitap@gmail.com

Babalar Ölür...
Ama Hayalleri Ölmez

Mesut Şahin

ÖN SÖZ

Her hikâye bir hatırlayışla başlar. Bu kitap; kayıpların, umutların, insanın kendi iç yolculuğunun ve hayatın bıraktığı izlerin bir anlatısıdır. "Babalar Ölür... Ama Hayalleri Ölmez" yalnızca bireysel bir hikâye değil; nesiller arasında taşınan değerlerin, suskunlukların ve yeniden doğuşların ifadesidir.

Bu eserde anlatılanlar; bir dönemin ruhunu, insanın kırılganlığını ve aynı zamanda direncini yansıtırken, okuru kendi geçmişiyle yüzleşmeye ve geleceğe farklı bir gözle bakmaya davet eder. Her bölüm, bir hatıranın izinden ilerlerken; aslında insanın kendisini anlama çabasını görünür kılar.

Okuyucuya düşen ise satırların arasında kendi hikâyesini bulmaktır.

İÇİNDEKİLER

PROLOG / 9

1. Bölüm – Pazarcının Çocuğu / 11

2. Bölüm – Helal Lokmanın Mayası / 15

3. Bölüm – Anne (Sessiz Kahramanlık) / 21

4. Bölüm – Baba Mehmet
(Bir Rol Modelin Hikâyesi) / 27

5. Bölüm – Üç Kardeş (Bir Evin Üç Kaderi) / 33

6. Bölüm – Pazarcıdan İnsana (Hayat Okulu) / 39

7. Bölüm – Okumak
(Diplomasız Başlayan Yolculuk) / 45

8. Bölüm – Siyaset ve Vicdan / 51

9. Bölüm – Gazete (Kalemle Kurulan Hayat) / 57

10. Bölüm – Babam Gidince Büyümek / 63

11. Bölüm – Mehmet
(Bir İsmin Yeniden Doğuşu) / 69

12. Bölüm – Baba Olmak
(Babamın Gölgesinde Babalık) / 73

13. Bölüm – Ev, Araba, Köy
(Maddi Değil Manevi Başarı) / 77

14. Bölüm – 40 Yaş (Bir Hayalin Tamamlanışı) / 81

15. Bölüm – Kırılmadan Güçlü Kalmak
(Psikolojik Dayanıklılık) / 85

Final Bölümü
Babalar Ölür... Ama Hayalleri Ölmez / 89

TEŞEKKÜR / 93

PROLOG

Telefon çaldığında hayat sıradandı.

Perdeden içeri giren ışık duvara vuruyordu.

Şehir uyanıyordu ve insanlar günlük telaşlarına başlamıştı.

Sonra bir haber geldi.

Kısa. Keskin. Sessiz.

Babam...

İnsan bazen bir sabah uyanır ve artık eski kişi olmadığını anlar.

Bir baba toprağa girerken, bir evlat ayağa kalkmak zorunda kalır.

Ve o gün benim hikâyem başladı.

1. Bölüm
Pazarcının Çocuğu

Sabah, herkes için sabah değildi. Bazıları için sabah; alarmdı, kahvaltıydı, aceleydi, işe yetişmekti.

Bizim için sabah, tezgâhtı.

Güneş doğmadan uyanılırdı. Hava karanlıkken yola çıkılırdı. Soğuk daha insanın içine işlememişken başlanırdı çalışmaya.

Babamın sesiyle uyanırdım çoğu zaman. Sessiz konuşurdu. Kimseyi ürkütmeden. Kimseyi korkutmadan. Ama herkesi uyandıracak kadar kararlı.

Annem çoktan ayakta olurdu. Ocakta çay. Mutfakta hareket. Evin içinde telaş değil, düzen vardı. Yorgunluk vardı ama şikâyet yoktu.

Pazar yerine gittiğimizde, şehir daha uyanmamış olurdu. Ama biz çoktan hayata başlamış olurduk.

Ürünlerimiz indirilirdi. Tezgâh kurulur. Brandalar, çadırlar açılırdı. Ürünler dizilirdi.

Tezgah süslenirdi..

Ve ben, tezgâhların arasında, altlarında büyürdüm.

Çocukluğum bir parkta geçmedi. Bir oyuncakçıda da büyümedim. Ben, insanların arasında büyüdüm. Seslerin içinde. Pazarlıkların içinde. Yorgunluğun içinde. Umudun içinde.

İnsan yüzleri ezberledim önce. Sonra insan hâllerini. Sonra insan ruhlarını.

Kim aceleciydi, kim yorgundu, kim gergindi, kim sessizdi, kim muhtaçtı, kim kibirliydi...

Daha çocukken insan okumayı öğrendim. Ama kitaplardan değil. Hayattan.

Babam tezgâhın başındaydı. Güçlü görünürdü ama sert değildi. Disiplinliydi ama merhametsiz değildi. Ciddi dururdu ama soğuk değildi.

Annem tezgâhın ruhuydu. İnsanlarla konuşan, gülümseyen, hâl soran, dert dinleyen oydu.

Ben ortadaydım. Ortanca çocuk. Ortanca yük. Ortanca sorumluluk. Ortanca sessizlik.

Bir ablam vardı. Bir kız kardeşim. Ve ben. Üç çocuk, bir tezgâh, bir hayat.

Yoksulluk vardı. Ama açlık yoktu. Eksiklik vardı. Ama utanç yoktu.

Evimize giren her lokma helaldi. Her kazanç alın teriydi. Her para dua gibiydi.

Babamın bir cümlesi vardı, hiç unutmadım:

"Az olsun, helal olsun."

Biz o cümleyle büyüdük.

Kimseye muhtaç olmamayı, kimseye eğilmemeyi, kimseye el açmamayı, ama herkese el uzatmayı öğrendik.

İyilik, bizim evde öğretilmedi. İyilik, bizim evde yaşanırdı.

Bazen bir müşteri parasını eksik verirdi. Babam ses etmezdi. Bazen biri borç isterdi. Annem geri çevirmek istemezdi. Bazen biri ihtiyacını anlatırdı. Biz susardık, onlar çözüm olurdu.

Ben bunları görerek büyüdüm.

Ve şunu öğrendim: İnsan olmak, zenginlikle değil, yürekle olur.

Pazar yeri bana sadece hayatı öğretmedi. İnsanlığı öğretti. Merhameti öğretti. Sabretmeyi öğretti. Güvenmeyi öğretti. Ama ölçüyü de öğretti.

Ben pazarda büyüdüm. Yani pazar beni büyüttü.

Ve bugün geriye baktığımda şunu görüyorum:

Ben bir evde değil, bir tezgâhta büyüdüm.

Ben bir odada değil, bir hayatın içinde yetiştim.

Ben bir okulda değil, bir emek kültüründe eğitildim.

Ve hâlâ içimde bir ses var: Babamın sesi. Annemin duası.

Ve tezgâhların arasından gelen bir öğüt:

"Kim olursan ol, ne yaparsan yap, ama helalinden sapma..."

Bu kitap işte orada başladı. Bir pazarda. Bir tezgâhta. Bir ailede. Bir alın terinde.

Ve bir çocuğun kalbinde...

2. Bölüm
Helal Lokmanın Mayası

Helal lokma, bizim evde bir kavram değildi. Bir söz değildi. Bir öğüt değildi. Bir vaaz değildi.

Bir yaşam biçimiydi.

Babam hiçbir zaman uzun nasihatler etmezdi. Annem de büyük cümleler kurmazdı. Ama yaşadıkları hayat, bize her şeyi öğretirdi.

Paranın miktarı önemli değildi. Paranın nereden geldiği önemliydi.

Biz sofraya oturduğumuzda, önümüzde ne olduğuna değil, arkasında ne olduğuna bakılırdı.

Alın teri var mı? Emek var mı? Hak var mı? Kul hakkı var mı?

İşte ölçü buydu.

Babamın kazancı çok değildi. Ama temizdi.

Annemin duası boldur. Ama sessizdi.

Helal lokma bizim evde sadece mideyi doyurmazdı. Karakter inşa ederdi.

Ahlak kurardı. İnsanlık öğretirdi. Sınır çizerdi. Vicdan üretirdi.

Bazı evlerde çocuklara şunu öğretirler:

"Zengin ol."

Bizim evde şunu öğrettiler:

"İnsan ol."

Bazı evlerde çocuklara şunu öğretirler:

"Kazanmaya bak."

Bizim evde şunu öğrettiler:

"Haramdan sakın."

Babam için başarı, parayla ölçülmezdi. Evle ölçülmezdi. Arabaya bakılmazdı.

Babam için başarı şuydu:

"Kimsenin ahı üzerimde olmasın."

Annem için başarı şuydu:

"Kimse bizden razı değilse bile Allah razı olsun."

Bu sözler duvarda yazmazdı. Ama hayatımızda yazılıydı.

Biz üç kardeş, bu mayayla büyüdük.

Yoksulluk vardı. Ama hırs yoktu. Yokluk vardı. Ama kıskançlık yoktu. Azlık vardı. Ama açgözlülük yoktu.

İsteklerimiz olurdu. Ama taleplerimiz ölçülüydü. Hayallerimiz olurdu. Ama sabrımız da vardı.

Babam bazen çok yorgun gelirdi. Ellerinde nasır. Yüzünde yorgunluk. Ama gözlerinde huzur.

Çünkü başını yastığa koyduğunda şunu biliyordu:

"Bugün kimsenin hakkını yemedim."

İnsan bundan daha büyük bir zenginlik yaşayabilir mi?

Helal lokma insana bir şey verir:

İç huzuru.

Bizim evde lüks yoktu. Ama huzur vardı. Gösteriş yoktu. Ama güven vardı. Şatafat yoktu. Ama saygınlık vardı.

Ve ben şunu fark ettim yıllar sonra:

İnsan karakteri konuşarak değil, beslenerek oluşuyor.

Ne yediğin değil sadece... Nasıl kazandığın. Ne giydiğin değil sadece... Nereden aldığın. Ne söylediğin değil sadece... Nasıl yaşadığın.

Helal lokma bizim evde bir yemek değildi. Bir maya idi.

O maya:

Vicdan yaptı

Merhamet yaptı

Sabır yaptı

Ölçü yaptı

Denge yaptı

Karakter yaptı

Ben bugün kimsem, o mayanın eseriyim.

Ne zaman bir karar versem, içimde bir ses konuşur:

Babamın sesi.

Ne zaman bir haksızlık görsem, içim rahatsız olur.

Annemin duası.

Ve şunu anladım: Helal lokma sadece bir hayat tarzı değil, bir nesil inşa etme biçimidir.

Bugün çocuklarıma baktığımda, şunu istiyorum:

Zengin olmalarını değil... temiz kalmalarını.

Güçlü olmalarını değil... dürüst olmalarını.

Başarılı olmalarını değil... vicdanlı olmalarını.

Çünkü babam bana şunu öğretti:

"Parayı kaybedersin, geri gelir. Ama karakteri kaybedersen, geri gelmez."

Helal lokma, bizim evde sofrada başlamadı.

Hayatta başladı.

Ve ben hâlâ o mayayla yaşıyorum.

3. Bölüm
Anne
(Sessiz Kahramanlık)

Bazı kahramanlar vardır, alkış almaz. Sahneye çıkmaz. Adı anılmaz. Resmi asılmaz. Hikâyesi yazılmaz.

Ama hayatı ayakta tutar.

Annem öyleydi.

Yüksek sesle konuşmazdı. Kendini anlatmazdı. Şikâyet etmezdi. Yoruldum demezdi. "Ben yaptım" demezdi.

Ama hepimiz onun sayesinde ayakta dururduk.

Ev onunla evdi. Aile onunla aileydi. Düzen onunla düzendi. Huzur onunla huzurdu.

Annem, pazarda sadece tezgâh açmazdı. Evde hayat kurardı.

Sabah biz uyanmadan ayaktaydı. Gece biz yatmadan yatmazdı. Gün onun için mesaiyle başlamazdı. Hayat onun için görevdi.

Bazen yorgunluğunu fark ederdim. Ellerinde. Gözlerinde. Omuzlarında.

Ama yüzünde hiç görmedim.

Bir anne nasıl bu kadar güçlü olabilir diye düşünürdüm.

Sonra anladım: Güç, kasla olmaz. Güç, yürekle olur.

Annemin gücü sesinde değildi. Sessizliğindeydi.

Çünkü o sessizlik:

Sabırdı

Dua idi

Teslimiyetti

Dirençti

İnançtı

Annem konuşmazdı. Ama yaşardı.

Bize ders vermezdi. Ama örnek olurdu.

Bize "iyi olun" demezdi. Ama iyi yaşardı.

Bize "sabredin" demezdi. Ama sabrederdi.

Bize "merhametli olun" demezdi. Ama merhamet ederdi.

Ben annemi izleyerek öğrendim insan olmayı.

Babam bize hayatı öğretti. Annem bize insanlığı öğretti.

Bazen babam yorulurdu. Sessizleşirdi. Kapanırdı.

Annem denge olurdu.

Bazen evde sıkıntı olurdu. Para daralırdı. İmkân azalırdı.

Annem umut olurdu.

Bir çocuğun dünyası, annesinin yüzü kadar aydınlıktır.

Bizim dünyamız karanlık olmadı. Çünkü annemiz vardı.

Bir anne bazen bir ailedir. Bazen bir şehir. Bazen bir kale. Bazen bir dua. Bazen bir sığınaktır.

Annem hepsiydi.

Biz üç kardeş, onun duasıyla büyüdük. Onun sabrıyla güçlendik. Onun ahlakıyla şekillendik.

Babam bize yol verdi. Annem bize yön verdi.

Babam bize hedef gösterdi. Annem bize karakter verdi.

Bugün geriye baktığımda şunu görüyorum:

Babam hayatı kurdu. Annem insanı kurdu.

Babam evi yaptı. Annem yuva yaptı.

Babam düzeni sağladı. Annem huzuru sağladı.

Ve şunu çok net biliyorum:

Ben babama benzedim belki. Ama insan olmayı annemden öğrendim.

Bir gün büyüdüm. Bir gün baba oldum. Bir gün sorumluluk aldım.

O zaman annemi anladım.

O yorgunluğu, o sessizliği, o suskunluğu, o fedakârlığı, o tükenmeyen gücü.

Ve şunu fark ettim:

Annelik, bir rol değildir. Bir görev değildir. Bir sıfat değildir.

Bir varoluştur.

Bu kitapta annemin adı çok geçmeyebilir. Ama ruhu her sayfada vardır.

Çünkü bu hikâyenin mayası: Helal lokmaysa, duası annemdir.

Babam emeği verdi. Annem bereketi verdi.

Babam çalıştı. Annem diriltti.

Babam kazandı. Annem korudu.

Ve ben bugün kimsem, bir babanın emeğiyle, bir annenin duasının birleşimiyim.

Sessiz kahramanlar vardır. Görünmezler. Ama her şey onların sayesinde görünür olur.

Annem gibi...

4. Bölüm
Baba Mehmet
(Bir Rol Modelin Hikâyesi)

Bazı adamlar vardır, konuşarak öğretmez. Anlatarak ikna etmez. Sözle etki etmez.

Yaşayarak inşa eder.

Babam Mehmet öyle bir adamdı.

Yüksek sesle konuşmazdı. Uzun cümleler kurmazdı. Kendini anlatmazdı. "Ben" demezdi.

Ama olduğu yerde ağırlığı vardı. Girdiği yerde denge olurdu. Durduğu yerde güven olurdu.

İnsanlar ona saygı duyardı. Çünkü o saygıyı talep etmezdi. Hak ederdi.

Babam için güç, bağırmak değildi. Korkutmak değildi. Bastırmak değildi.

Güç şuydu: Dik durmak.

Ama kibirle değil, ahlakla.

Sert değildi. Ama netti. Yumuşaktı. Ama gevşek değildi.

İlkelerle yaşardı. Ama kimseyi incitmezdi.

Onun dünyasında ölçü vardı. Sınır vardı. Denge vardı.

En çok dikkat ettiğim şey şuydu: Babam, kimsenin arkasından konuşmazdı.

Kimsenin ekmeğiyle oynamazdı. Kimseyi küçük görmezdi. Kimseyi aşağılamazdı.

Ama haksızlık karşısında da susmazdı.

Adaletliydi. Ama öfkeli değildi.

Merhametliydi. Ama zayıf değildi.

Disiplinliydi. Ama katı değildi.

Bir baba nasıl olur sorusunun cevabıydı.

Babamın hayalleri vardı. Ama kendisi için değil.

Benim için vardı.

O benim okumamı isterdi. Gelişmemi isterdi. İnsan olmamı isterdi. Toplumda faydalı olmamı isterdi.

Bunu emirle söylemezdi. Baskıyla istemezdi. Zorla yaptırmazdı.

Bir bakışıyla anlatırdı.

Bir susuşuyla öğretirdi.

Bir duruşuyla yön verirdi.

Babam hayallerini bağırarak değil, dua ederek kurardı.

Ve ben o dualaların içinde büyüdüm.

Babam hiçbir zaman bana şunu demedi:

"Şunu ol."

Ama hep şunu yaşattı:

"Böyle ol."

Çalışkan ol. Dürüst ol. Güvenilir ol. İnsan ol.

Helalinden şaşma. Eğilme ama kibirlenme. Ezme ama ezilme. Sus ama suskunlaşma.

Ben onu izledim.

Ve farkında olmadan ona dönüştüm.

Bugün hayatımda verdiğim her kararda, içimde bir terazi vardır.

O terazinin adı: Mehmet.

Bir insanın babası ölür. Ama ölçüsü ölmez.

Bir insanın babası gider. Ama sesi kalır.

Bir insanın babası toprağa girer. Ama öğrettiği hayatın içine karışır.

Ben ne zaman zor bir karar versem, kendi kendime sorarım:

"Babam burada olsaydı, ne derdi?"

Bu soru beni yanlış yapmaktan çok korudu.

Babamın bana bıraktığı en büyük miras: Para değildi. Ev değildi. Araba değildi. Mal değildi.

Ölçüydü.

Bir insanın iç pusulası varsa, kaybolmaz.

Benim pusulam babamdı.

Babam 60 yaşında hayata veda etti. Üçüncü torununu göremedi. Adını taşıyan Mehmet'i kucağına alamadı.

Ama şunu gördü: Hayallerinin yol aldığını gördü.

Benim büyüdüğümü gördü. Yol aldığımı gördü. Yürüdüğümü gördü.

Ve ben şuna inanıyorum:

Babam bu dünyadan giderken, gözleri arkada kalmadı.

Çünkü bir evlat bırakıyordu. Bir duruş bırakıyordu. Bir karakter bırakıyordu. Bir yol bırakıyordu.

Bazı babalar çocuk yetiştirir. Bazı babalar insan yetiştirir.

Babam Mehmet, ikinci gruptaydı.

Ve bu kitap, bir evladın babasına borcudur.

Bir teşekkürdür. Bir vefadır. Bir duadır. Bir emanettir.

Babalar ölür... Ama hayalleri ölmez.

Çünkü bazı babalar, ölmeden önce evlatlarının içine taşınır.

Benim babam gibi...

5. Bölüm
Üç Kardeş
(Bir Evin Üç Kaderi)

Aynı evde büyüdük. Aynı sofraya oturduk. Aynı yoklukla tanıştık. Aynı duaya "âmin" dedik. Aynı yağmurda ıslandık. Aynı kışta üşüdük.

Ama her birimiz hayatı farklı yerinden tuttuk.

Çünkü kader aynı evde başlar, ama aynı yolda yürümez.

Biz üç kardeştik:

Bir abla, bir ben, bir de küçük kız kardeş.

Aynı anne, aynı baba, aynı yoksulluk, aynı emek, aynı helal lokma...

Ama üç ayrı karakter.

Ablam evin ilk göz ağrısıydı. Sorumluluk duygusu erken yaşta yüklenmişti omuzlarına. Anneye

yardım eden, kardeşlere bakan, sessizce büyüyen bir çocuktu.

Küçük yaşta "abla" oldu. Ama aslında çocuktu.

Yükü ağırdı. Sesi kısıktı. Ama kalbi büyüktü.

Evde eksik olan ne varsa, önce o fark ederdi. Annenin yorgunluğunu, babanın sessizliğini, bizim çocukça dertlerimizi...

O, evin görünmeyen direğiydi.

Küçük kardeşim ise evin neşesiydi. Umuttu. Işıktı. Gülüştü.

Yokluğun içinde bile gülebilen, karanlıkta bile renk olan bir ruhtu.

Evde bir kahkaha varsa, onun sesiydi. Bir umut varsa, onun enerjisiydi.

Ben ortancaydım.

Ne ilk çocuktum, ne son çocuk.

Ne en çok ilgi gören, ne en çok korunan.

Ama en çok denge kuran oldum.

Ortanca çocuk olmak, iki uç arasında yaşamaktır.

Bir yanda sorumluluk, bir yanda özgürlük.

Bir yanda büyük olmak zorunda kalmak, bir yanda çocuk kalmak istemek.

Ben küçük yaşta şunu öğrendim: İdare etmeyi.

Ortamı yumuşatmayı, denge kurmayı, arabulucu olmayı, susarak çözmeyi, dinleyerek anlamayı...

İnsan ilişkilerindeki gücüm, pazarda müşteriyle kurduğum bağ, siyasette insanları okuyabilmem, iletişim becerim...

Hepsi buradan geldi.

Ortanca çocuk, hayata erken uyum sağlar. Çünkü hayatta yer açmak zorundadır kendine.

Biz üç kardeş, birbirimizin alternatifi değil, tamamlayıcısıydık.

Birimiz akıldı, birimiz yürekti, birimiz dengedir.

Birimiz sessizlikti, birimiz ses, birimiz köprü.

Babamın yokluğundan sonra bu daha net ortaya çıktı.

O gün, sadece bir baba kaybetmedik.

Bir denge kaybettik. Bir merkez kaybettik. Bir referans kaybettik.

Ve herkes kendi yerini yeniden bulmak zorunda kaldı.

Ablam daha da güçlendi. Küçük kardeşim daha da olgunlaştı. Ben ise daha da sorumlu oldum.

Çünkü yük bana kaldı.

Ailenin yükü... Annenin yükü... Babanın boşluğu... Evin omurgası...

O gün şunu fark ettim:

Erkek çocuk olmak başka, baba olmak başka.

Ben 35 yaşında büyüdüm.

O güne kadar bir evlattım. O günden sonra bir direk oldum.

Ama bunu korkuyla değil, şükürle yaptım.

Çünkü bu yük, bir emanet.

Ve emanet taşınır.

Biz üç kardeş, kırılmadık.

Dağılmadık. Kopmadık. Savrulmadık.

Daha sıkı bağlandık.

Çünkü bizi bir arada tutan şey: Para değildi. Mal değildi. Miras değildi.

Ahlaktı. Terbiydi. Helal lokmaydı. Anneydi. Babaydı.

Bir evin kaderi, duvarlarla değil, değerlerle kurulur.

Bizim evimizin temeli betondan değil, duadan yapılmıştı.

Ve dua yıkılmaz.

Üç kardeş... Üç kader... Tek hikâye... Tek kök... Tek vicdan... Tek emek...

Babalar ölür... Ama evlatları birbirine tutunan aileler kalır.

6. Bölüm
Pazarcıdan İnsana (Hayat Okulu)

Benim okulum bir bina değildi. Sırası yoktu. Zili yoktu. Tahtası yoktu. Diploması yoktu.

Benim okulumun adı: Pazar.

Sabahın köründe açılırdı dersler. Herkes uykudayken biz ayaktaydık. Güneş doğmadan hayat başlardı.

Kasalar taşınırdı. Tezgâhlar kurulurdu. Eller soğuktan uyuşurdu. Ayaklar çamurda, suyun içinde kalırdı.

Ama hayat akardı.

Ben insanı pazarda tanıdım.

Sabırlıyı... Öfkeliyi... Dürüstü... Hilekârı... Merhametliyi... Zengini... Yoksulu... Kibri... Mahcubiyeti...

Her karakter, her yüz, her ses bir dersti.

Bir müşteriyle konuşmak, bir kitap okumaktan daha öğreticiydi bazen.

Çünkü pazarda insanlar maskesizdi.

Pazarlık yaparken karakter ortaya çıkardı. Para konuşurken vicdan görünürdü. Sıkışınca ahlak test edilirdi.

Ben şunu orada öğrendim: İnsanlar sözleriyle değil, davranışlarıyla tanınır.

Babam bana meslek öğretmedi sadece. İnsan okumasını öğretti.

Bir bakıştan niyet anlamayı, bir ses tonundan ruh halini çözmeyi, bir duruştan karakter okumayı...

Bunlar okulda öğretilmez.

Hayat öğretir.

Pazarcılık bana şunu kazandırdı:

Sabır

Disiplin

İletişim

Direnç

Kriz yönetimi

Empati

Esneklik

Adaptasyon

İnsanı anlama

Bir gün yağmur... Bir gün kar... Bir gün fırtına... Bir gün sıcak...

Ama tezgâh hep açılırdı.

Çünkü esnaflık: Mazeret değil, mücadele mesleğidir.

Ben müşterilerle bağ kurmayı öğrendim. Sadece satış yapmayı değil.

İlişki kurmayı öğrendim. Güven inşa etmeyi öğrendim. İnsan kazanmadan, para kazanılmayacağını öğrendim.

Zamanla şunu fark ettim: Ben insan seviyorum.

Dinlemeyi seviyorum. Anlamayı seviyorum. Dokunmayı seviyorum (kalpten). Bağ kurmayı seviyorum.

Ve bu beni siyasete götürdü.

Çünkü siyaset de pazardır aslında.

İnsan vardır. Duygu vardır. İhtiyaç vardır. Güven vardır. Hayal vardır.

Ben pazarda öğrendiğim her şeyi, insan ilişkilerine taşıdım.

Bu yüzden insanlar beni dinledi. Bu yüzden bana güvendi. Bu yüzden bağ kurdu.

Sonra pazar bitti. Hayat başka bir sayfa açtı.

Kamuda çalışmaya başladım. Tahsilimi dışarıdan tamamladım. Okudum. Araştırdım. Geliştim.

Ama pazarı içimden çıkarmadım.

Çünkü pazar, beni ben yaptı.

Benim diplomasız üniversitemdi. Benim karakter akademimdi. Benim hayat fakültemdi.

Orada öğrendiğim en büyük şey şuydu:

İnsan olmak, meslekten önce gelir. Ahlak, bilgiden önce gelir.

Vicdan, başarıdan önce gelir.

Ben pazarcıydım. Ama sadece pazarcı olmadım.

İnsan oldum.

Ve insan kalmayı, en büyük başarı saydım. Babamın bana bıraktığı mirasın özü de buydu:

"Ne olursan ol, adam ol."

Benim için adamlık:

Güç değil, merhametti.

Statü değil, ahlaktı.

Makam değil, vicdandı.

Unvan değil, insanlıktı.

Ben pazardan çıktım. Ama pazar benden çıkmadı.

Çünkü o bir meslek değil, bir hayat okuluydu.

7. Bölüm
Okumak
(Diplomasız Başlayan Yolculuk)

Ben okumayı okulda öğrenmedim.

Okumayı hayatta öğrendim.

Çünkü benim hayatımda eğitim, bina ile başlamadı. Sıra ile başlamadı. Tahta ile başlamadı.

Merakla başladı.

İhtiyaçla başladı.

Eksiklikle başladı.

Benim içimde hep bir boşluk vardı: Bilgi boşluğu.

Ve bu boşluk, beni rahatsız ediyordu.

Tahsilim yoktu. Diplomam yoktu. Ama arayışım vardı.

İnsan okumayınca değil, sormayınca cahil kalır.

Ben sormayı sevdim.

Anlamayı sevdim.

Araştırmayı sevdim.

Kitaplar hayatıma böyle girdi.

Bir merak gibi... Bir ihtiyaç gibi... Bir açlık gibi...

Okumak benim için bir gösteriş olmadı. Bir etiket olmadı. Bir vitrin olmadı.

Bir tamamlama oldu.

İçimdeki boşlukları doldurma çabası oldu.

Ben kitapları süs için almadım. Raf için almadım. Fotoğraf için almadım.

Hayat için aldım.

Zihnim için aldım. Ruhum için aldım. Duruşum için aldım.

Bir kitabı bitirdiğimde şunu hissettim:

Bir insan tanıdım.

Bir fikri öğrendiğimde:

Bir dünya gördüm.

Bir kavramı anladığımda:

Bir kapı açıldı.

Okudukça şunu fark ettim: Ben geç kalmadım.

Sadece başka yoldan geliyordum.

Herkes aynı yerden başlamaz. Ama herkes aynı yere varabilir.

Benim yolum: Pazardan okula, tezgahtan kitaba, kasadan kaleme, hayattan akademiye...

Zor bir yoldu.

Ama sağlamdı.

Sonra diplomaya dönüştü bu yolculuk. Dışarıdan okumaya başladım. Bitirdim.

Yetmedi.

Bir daha okudum. Bir daha bitirdim.

İki üniversite...

Ama mesele diploma değildi.

Mesele şuydu: Babamın hayali.

Babam beni okurken görmek isterdi.

Diploma alırken görmek isterdi. Kürsüde görmek isterdi. Başarırken görmek isterdi.

Ve ben 40 yaşıma geldiğimde, babamın hayalini tamamladım.

O hayal, bir kâğıt parçası değildi.

O hayal: Bir eksikliğin kapanmasıydı. Bir boşluğun dolmasıydı. Bir yarımın tamamlanmasıydı.

Okumak bana şunu öğretti: Bilgi insanı kibirli yapmamalı. Bilgi insanı sorumlu yapmalı.

Bilgi insanı yukarı çıkarmamalı. Bilgi insanı derinleştirmeli.

Bilgi insanı ayırmamalı. Bilgi insanı birleştirmeli.

Ben okumayı kimlik için yapmadım. Ego için yapmadım. Üstünlük için yapmadım.

İnsan olmak için yaptım.

Babamdan öğrendiğim bir şey vardı:

"Adam olmak, okumaktan önce gelir."

Ben buna şunu ekledim:

"Okumak, adam kalmayı öğretmeli."

Ben diplomasız başladım. Ama vicdanla yürüdüm.

Ve bugün geldiğim yerde, en büyük gururum şu:

Okurken kibirlenmedim. Yükselirken kopmadım. Gelişirken yabancılaşmadım.

Hâlâ pazarcıyım. Hâlâ esnafım. Hâlâ aynıyım.

Sadece daha fazla bilenim.

Ve bu bilgi, beni insanlardan uzaklaştırmadı.

İnsanlara yaklaştırdı.

Babalar ölür... Ama yarım kalan hayaller, evlatlarda tamamlanır.

Benim okumam, babamın duasının cevabıydı.

8. Bölüm
Siyaset ve Vicdan

Ben siyasete güç için girmedim. Makam için girmedim. Statü için girmedim. İsim olmak için girmedim. Görünür olmak için girmedim.

Ben siyasete insan için girdim.

Çünkü pazarda öğrendiğim bir şey vardı: İnsan kazanmadan, hiçbir şey kazanılmaz.

Siyaset çoğu insan için bir basamak olur. Benim için bir sorumluluktu.

Bir alan... Bir imkân... Bir araç...

Ama asla bir amaç değildi.

Benim derdim: Birilerine fayda dokunmak.

Bir hayatı kolaylaştırmak. Bir yükü hafifletmek. Bir umudu büyütmek.

Güç, benim için iktidar değildi. Etkidi.

Bir insanın hayatına dokunabiliyorsan, güç oradadır.

Siyaset bana şunu öğretti: Her el sıkışma samimi değildir. Her gülümseme iyi niyet değildir. Her alkış destek değildir. Her kalabalık dost değildir.

Ama ben buna rağmen, kirlenmemeyi seçtim.

Çünkü vicdan, en pahalı makamdır.

Benim siyaset anlayışım: Üzerine basarak yükselmek değil, yanına alarak yürümek.

Ezerek değil, güçlendirerek.

Kullanarak değil, kazanarak.

Manipüle ederek değil, ikna ederek.

Bağırarak değil, dinleyerek.

Benim için siyaset: Söz vermek değil, söz tutmaktır.

Fotoğraf vermek değil, iz bırakmaktır.

Görünmek değil, güven vermektir.

Siyasette en zor şey şudur: İnsan kalmak.

Ben onu korumaya çalıştım.

Çünkü güç insanı bozmaz. Güç, insanı ortaya çıkarır.

Kim olduğunu gösterir.

Ben kim olduğumu, güce bırakmadım.

Vicdanıma bıraktım.

İnsanlar bana şunu sordular bazen:

"Niye bu kadar herkese yardım ediyorsun?"

Çünkü ben siyaseti yardım olarak gördüm. Hizmet olarak gördüm. Sorumluluk olarak gördüm.

Menfaat alanı olarak görmedim.

Ben pazarda büyüdüm. Esnaf kültürüyle yetiştim. Helal lokmayla yoğruldum.

Benim içimdeki siyasetçi, pazarcıydı.

İnsan tanır. İnsan okur. İnsan dinler. İnsan anlar. İnsan taşır.

Benim siyasetim, yüksekten konuşmak değildi. Yanına oturmaktı.

Üstten bakmak değildi. Göz hizasında durmaktı.

Buyur etmek değildi. Eşlik etmekti.

Ben şuna inanırım:

Gerçek liderlik, insanı büyütür.

Gerçek güç, başkasını güçlendirir.

Gerçek siyaset, insanı korur.

Ben siyasette bir şey olmak istemedim. Bir şey olmak isteyenlerin işini kolaylaştırmak istedim.

Bir gencin yolunu açmak... Bir annenin yükünü azaltmak... Bir esnafın nefes almasını sağlamak... Bir öğrencinin önünü açmak...

Benim siyasetim buydu.

Ve şunu fark ettim: İnsanlar güce değil, samimiyete bağlanıyor.

Makamı sevmiyorlar. İnsanı seviyorlar.

Unvanı değil, vicdanı hatırlıyorlar.

Benim için siyaset: Bir kimlik değil, bir emanetti.

Ve emanete ihanet edilmez.

Babamdan öğrendiğim bir şey vardı:

"İnsan, bulunduğu yeri temsil etmez. Olduğu kişiyi temsil eder."

Ben siyasete girdiğimde, kim olduğumu korumaya çalıştım.

Çünkü bir gün siyaset biter. Makam gider. Unvan düşer. Görev biter.

Ama insan kalır.

Ve insanlar şunu söyler:

"Bu adam görevdeyken ne yaptı?" değil, "Bu adam nasıl bir insandı?"

Ben ikinci cümleyle anılmak istedim.

Babalar ölür... Ama vicdanla yaşayan evlatlar kalır.

9. Bölüm
Gazete
(Kalemle Kurulan Hayat)

Benim hayatım hep emekle kuruldu. Bedenle başladı. Yükle başladı. Terle başladı.

Ama bir gün, kalemle devam etti.

Gazete, benim için bir iş değildi.

Bir ifade alanıydı.

Bir söz hakkıydı. Bir duruştu. Bir sorumluluktu. Bir aynaydı.

Kalemle kurulan hayat, kas gücüyle kurulan hayattan farklıdır.

Biri bedeni yorar. Diğeri vicdanı.

Biri kasları çalıştırır. Diğeri aklı ve ahlakı.

Gazeteyi kurarken, bir medya patronu gibi düşünmedim.

Bir tüccar gibi bakmadım.

Bir güç alanı olarak görmedim.

Ben gazeteyi, emanet olarak gördüm.

Çünkü söz, ağır bir şeydir.

Yazmak, konuşmaktan daha büyük sorumluluktur.

Kalem, bıçaktan keskindir bazen.

Bir cümle bir hayatı yıkabilir. Bir manşet bir kaderi değiştirebilir. Bir haber bir aileyi dağıtabilir. Bir ifade bir insanı mahvedebilir.

Ben bunun farkındaydım.

O yüzden gazeteciliği, meslek olarak değil, ahlak olarak gördüm.

Dokuz yıl boyunca, aktif olarak imtiyaz sahipliği yaptım.

Ama hiçbir zaman: – yalan manşet atmadım – iftira yazmadım – algı üretmedim – itibar suikastı yapmadım – linç kültürü üretmedim – insanları hedef göstermedim

Çünkü şuna inanıyordum:

Kalemle vurmak, silahla vurmaktan daha ağırdır bazen.

Ben kalemi, yaralamak için değil, iyileştirmek için kullandım.

Gündem oluşturmak için değil, fayda üretmek için kullandım.

İtibar inşa etmek için kullandım. Umut üretmek için kullandım. Ses olmak için kullandım.

Gazete bana şunu öğretti: Güç görünmezdir bazen. Ama etkilidir.

Bir yazıyla, bir kapı açılır. Bir haberle, bir sorun çözülür. Bir cümleyle, bir hayat değişir.

Ve şunu fark ettim: İnsanlar yazıya inanır.

Çünkü yazı kalıcıdır.

Söz uçar. Yazı kalır.

Benim için gazete, kentin vicdanıydı.

Kentle bağ kurduğum yerdi.

Saygınlık böyle kazanıldı.

Gürültüyle değil. Şovla değil. Kavgayla değil. Bağırarak değil.

Tutarlılıkla.

Dokuz yıl boyunca, aynı çizgide kaldım.

İnsan değişmedi. Duruş değişmedi. Değer değişmedi.

Gazete benim hayatımda, bir dönüm noktası oldu.

Çünkü ilk defa, bedenimle değil, zihnimle inşa ettim bir şey.

İlk defa, kas gücüyle değil, fikirle ürettim.

Ve bu bana şunu gösterdi: İnsan kendini keşfettikçe büyür.

Ben pazarcıydım. Sonra okur oldum. Sonra yazar oldum. Sonra kurucu oldum.

Ama hep aynı kaldım.

İnsan.

Gazete bana statü kazandırmadı sadece. Sorumluluk kazandırdı.

Çünkü artık insanlar beni dinliyordu. Okuyordu. Etkileniyordu.

Ve bu ağır bir yüktür.

Herkes kaldıramaz.

Ben bu yükü, vicdanla taşımaya çalıştım.

Babamdan öğrendiğim bir şey vardı:

"İnsan gücü eline alınca değil, güce ulaşınca bozulur."

Ben güce değil, faydaya odaklandım. Ve şuna inandım:

Kalem, niyetin aynasıdır.

Niyet kötüyse, kalem kirlenir.

Niyet temizse, kalem iz bırakır.

Gazete benim için, bir meslek değil, bir iz oldu.

Hayatta bırakılan izler, bırakılan mallardan daha değerlidir.

Benim izim: Bina değil. Arazi değil. Servet değil.

Söz. Duruş. İtibar. Vicdan.

Babalar ölür... Ama doğru kalemle yazılan hayatlar kalır.

10. Bölüm
Babam Gidince Büyümek

İnsan bazı yaşlarda büyüdüğünü zanneder. Sorumluluk alınca, evlenince, çocuk sahibi olunca, iş kurunca, para kazanınca...

Ben de öyle sanıyordum.

35 yaşına kadar, hayatın ağırlığını taşıdığımı düşünüyordum.

Meğer sadece yaşıyormuşum. Büyümek başka bir şeymiş. Babam öldüğü gün anladım.

O gün sadece bir insan kaybetmedim. Bir rolü kaybettim. Bir referansı kaybettim. Bir sığınağı kaybettim. Bir güven duygusunu kaybettim.

O gün şunu hissettim: Artık arkamda biri yoktu.

O güne kadar ne kadar güçlü olursam olayım, bilincimde hep şu vardı:

"Babam var."

O cümle görünmez bir kalkanmış.

Babam gidince o kalkan da gitti.

Bir gecede her şey değişti.

Artık biri vardı: Bakan, kollayan, koruyan, toparlayan, taşıyan...

O biri bendim.

35 yaşında bir erkek değil, bir baba gibi hissettim ilk defa.

Ama kendi çocuklarım için değil sadece... Annem için, kardeşlerim için, ev için, soy için, isim için...

Babamın boşluğu bir yas değil sadeceydi. Bir yüktü.

Ve o yük bana kaldı.

İlk defa şunu hissettim:

Yorulma hakkım yok.

Dağılma lüksüm yok.

Zayıflama alanım yok.

Çünkü biri güçlü olmak zorundaydı.

O biri bendim.

Ama bu güç, kas gücü değildi. Bu güç, iç gücüydü.

Psikolojik bir dönüşümdü. Kimlik değişimiydi. İçsel bir evrimdi.

Babamın yokluğu beni sertleştirmedi. Derinleştirdi.

Kapatmadı. Olgunlaştırdı.

Kırmadı. Genişletti.

İçime çekilmedim. İçime yerleştim.

Artık hayatı başka yerden okuyordum.

Sorumluluk artık görev değildi, emanetti.

Güç artık üstünlük değildi, dayanaktı.

Erkeklik artık bağırmak değildi, taşımaktı.

Ben babam gidince büyüdüm.

O güne kadar bir evlat olarak yaşadım. O günden sonra bir direk oldum.

Ev, artık bana yaslanıyordu.

Annemin bakışı değişti. Kardeşlerimin duruşu değişti. Evin içindeki enerji değişti.

Ben değiştim.

Ve bu değişim, sessiz oldu.

Kimseye "ben büyüdüm" demedim. Kimseye "ben güçlüyüm" demedim. Kimseye "yük bende" demedim.

Ama herkes hissetti.

Bazı büyümeler konuşulmaz. Hissedilir.

Babamın yokluğu bana şunu öğretti: Hayat, güvenli alanları yıkar.

Ve seni kendi gücünle tanıştırır.

O güne kadar babamı rol model almıştım. O günden sonra model olmam gerekti.

Çocuklarıma, kardeşlerime, çevreme, hayata...

Ben artık sadece Mesut değildim. Bir referanstım.

Ve bu ağır bir şeydi.

Ama onurluydu.

Babam gidince büyümek, acıyla olgunlaşmaktır.

Kayıpla güçlenmektir.

Yıkımla inşa olmaktır.

Ve ben bu büyümeyi, öfkeyle değil, isyankârlıkla değil, kırgınlıkla değil...

Şükürle yaşadım.

Çünkü babam giderken bana bir şey bırakmıştı:

Bir karakter.

Bir ahlak.

Bir pusula.

Bir yön.

Ve bu, her şeyden güçlüydü.

Babam gidince büyüdüm.

Ama babam gitmedi içimden.

Hâlâ bazı kararları onunla alıyorum. Hâlâ bazı geceleri onunla konuşuyorum. Hâlâ bazı yükleri onun adıyla taşıyorum.

Çünkü bazı insanlar ölmez.

Yer değiştirir.

Babalar ölür... Ama evlatlarının içine taşınırlar.

Ve orada yaşamaya devam ederler.

11. Bölüm
Mehmet
(Bir İsmin Yeniden Doğuşu)

Bazı isimler sadece isim değildir.

Bazı isimler mirastır. Bazı isimler hatıradır. Bazı isimler emanettir. Bazı isimler duadır. Bazı isimler yüktür. Bazı isimler umuttur.

Mehmet, benim için böyle bir isimdi.

Babamın adıydı.

Bir adamın adı. Bir duruşun adı. Bir karakterin adı. Bir ahlakın adı. Bir ölçünün adı.

Babamın adı, hayatımın merkezindeydi.

Ve bir gün, o isim yeniden doğdu.

Oğlum doğduğunda, onu kucağıma aldığımda...

İlk düşündüğüm şey şuydu: Bu bir çocuk değil sadece. Bu bir emanet.

Ve adını koyarken, tereddüt etmedim.

Mehmet.

Bu bir nostalji değildi. Bu bir anma değildi. Bu bir duygusallık değildi sadece.

Bu bir sorumluluktu.

Çünkü bir çocuğa bir isim verirken, bir hikâye de verirsin.

Bir yük de verirsin. Bir miras da verirsin.

Mehmet ismi, sadece babamı yaşatmak değildi.

Babamın temsil ettiği değerleri yaşatmaktı.

Ahlakı. Dürüstlüğü. Merhameti. Çalışkanlığı. Sessiz gücü. Dik duruşu. İnsanlığı.

Oğlum büyürken, bazen ona bakıyorum... Ve babamı görüyorum.

Bir bakışta. Bir gülüşte. Bir sessizlikte. Bir duruşta.

Sanki hayat bir daire çizmiş gibi.

Babam göremedi onu. Ama o, babamı taşıyor.

Babam onu kucağına alamadı. Ama adıyla sarılıyor ona.

Benim için Mehmet, bir çocuktan fazlası.

Bir bağ. Bir köprü. Bir devamlılık. Bir süreklilik.

Nesiller arası bir çizgi.

Bir hayatın başka bir hayatta sürmesi.

Ve şunu fark ettim: İnsan ölür, isim kalır.

Beden gider, anlam kalır.

Ses susar, hikâye konuşur.

Babamın hikâyesi, oğlumun ismine karıştı.

Artık her "Mehmet" dediğimde, iki kişiye sesleniyorum.

Birine geçmişten, birine gelecekten.

Biri toprağın altında, biri kucağımda.

Biri hatıra, biri umut.

Ve bu bana şunu öğretti: Hayat, kopmaz. Devam eder.

Bir yerden başka bir yere akar.

Babamın hayalleri, benim hayatıma aktı.

Benim hayatım, oğlumun geleceğine akıyor.

İsimler bu yüzden önemlidir.

Çünkü isimler, sadece kimlik değil, hafızadır.

Ben oğluma bir isim vermedim.

Bir hikâye verdim. Bir duruş verdim. Bir yön verdim. Bir pusula verdim.

Ve en çok şunu verdim: Bir dua.

"Mehmet gibi adam ol."

Bu, bir temenni değil. Bir vasiyet.

Babamın adıyla büyüyen oğlum, bir gün bana şunu soracak belki:

"Baba, benim adım neden Mehmet?"

Ve ben ona şunu diyeceğim:

"Çünkü sen bir insanın adını değil, bir adamlığın adını taşıyorsun."

Babalar ölür... Ama isimleriyle yaşarlar.

Ve bazı isimler, nesiller boyu devam eder. Mehmet gibi...

12. Bölüm
Baba Olmak
(Babamın Gölgesinde Babalık)

Baba olmak, çocuk sahibi olmak değildir.

Baba olmak, bir hayatın sorumluluğunu almaktır.

Bir canın kaderine dokunmaktır. Bir ruhun yönünü etkilemektir. Bir karakterin temeline iz bırakmaktır.

Ben baba olduğumda, çocuklarımı değil, kendimi yeniden tanıdım.

Çünkü baba olmak, insanın içindeki çocuğu büyütür.

Babamın gölgesinde baba oldum ben.

Her hareketimde, her cümlemde, her kararımda, her susuşumda...

Bir ölçü vardı.

Babam.

Çocuklarıma bakarken, onlara nasıl konuştuğumu fark ettiğimde, onları nasıl dinlediğimi gördüğümde...

Şunu anladım: Ben fark etmeden babamı yaşatıyorum.

Onlara bağırmamaya çalışıyorum. Ezmemeye çalışıyorum. Korkutmamaya çalışıyorum. Aşağılamamaya çalışıyorum.

Ama sınır koyuyorum. Ama disiplin veriyorum. Ama değer aşılıyorum.

Çünkü baba olmak, ne sertliktir ne gevşekliktir.

Baba olmak: dengedir.

Ben çocuklarıma şunu bırakmak istiyorum: Para değil, mal değil, miras değil...

Karakter.

Duruş. Ahlak. Vicdan. Sorumluluk. Merhamet. İnsanlık.

Babam bana bunu bıraktı. Ben de onlara bunu bırakmak istiyorum.

Babamın yapmadığı şeyleri de öğreniyorum. Mesela: Duyguyu konuşmayı.

Babam severdi ama söylemezdi. Ben söylüyorum.

Babam gurur duyardı ama göstermezdi. Ben gösteriyorum.

Babam güçlüydü ama sessizdi. Ben güçlü olup şefkatli olmaya çalışıyorum.

Çünkü her nesil, bir öncekinden öğrenir. Baba olmak, mükemmel olmak değildir. Doğru kalmaya çalışmaktır.

Ben çocuklarıma rol yapmıyorum. Rol model olmaya çalışıyorum.

Çünkü çocuklar sözle değil, hayatla öğrenir.

Ne görürlerse onu yaşarlar.

Ne hissederlerse onu taşırlar.

Ben onların geleceğine, kendi travmalarımı değil, kendi değerlerimi bırakmak istiyorum.

En büyük korkum şu: Bir gün çocuklarım büyüdüğünde, benden korkmaları değil, benden utanmaları.

En büyük hayalim şu: Bir gün büyüdüklerinde, "Babam iyi bir insandı" demeleri.

Başarılı demeleri değil. Zengin demeleri değil. Güçlü demeleri değil.

İyi demeleri.

Baba olmak, bazen yorgunluktur. Bazen yalnızlıktır. Bazen susmaktır. Bazen taşımaktır.

Ama her zaman duadır.

Ve benim en büyük duam şudur:

"Allah'ım, çocuklarıma yük olmayayım, yol olayım."

Babam bana yük olmadı. Yol oldu.

Ben de çocuklarıma yol olmak istiyorum.

Babamın gölgesinde baba olmak, bir sorumluluk değil, bir emanet.

Ve emaneti, emanet gibi taşıyorum.

Babalar ölür... Ama baba olmayı öğreten babalar, nesiller boyu yaşar.

13. Bölüm
Ev, Araba, Köy
(Maddi Değil Manevi Başarı)

Hayatın bir yaşı vardır ki, insan artık kazandıklarını saymaz...

Anlamını tartar.

Ben o yaşa geldiğimde, geriye dönüp baktım.

Ev vardı. Araba vardı. Toprak vardı. Köyde ev vardı. İmkân vardı.

Ama içimde şu soru vardı:

"Bunlar beni büyüttü mü, yoksa sadece görünür mü kıldı?"

Çünkü insan, birçok şeye sahip olabilir... Ama yine de içi boş olabilir.

Ben şunu fark ettim: Maddi başarı, insanı yukarı çıkarır... Ama derinleştirmez.

Derinleşmek başka bir şeydir.

Derinleşmek; acıyı tanımaktır, yoksulluğu unutmamaktır, muhtacı küçümsememektir, şükretmeyi bilmek, sahipken tevazu, yokken sabır gösterebilmektir.

Ben evi aldığımda, sevinmedim...

Şükrettim.

Arabayı aldığımda, övünmedim...

Sorumluluk hissettim.

Köyüme ev yaptığımda, "başardım" demedim...

"Babamın duası tuttu" dedim.

Çünkü benim kazandıklarım, sadece benim emeğim değildi.

Annemin duası vardı. Babamın alın teri vardı. Çocukluğumun yoksulluğu vardı. Sabahın ayazı vardı. Pazarın soğuğu vardı. Tezgâhın yükü vardı. Yoksunluk vardı. Sabır vardı.

Ve en önemlisi: Helal vardı.

Helal olmayan kazanç, insana ev aldırır... Ama huzur vermez.

Helal olmayan kazanç, araba aldırır... Ama güven vermez.

Helal olmayan kazanç, mal çoğaltır... Ama ruhu çürütür.

Ben şunu öğrendim: Helal kazanç, insanı içten inşa eder.

Evin duvarını değil, vicdanını sağlamlaştırır.

Benim evim beton değil, dua ile yapıldı.

Benim arabam metal değil, emekle alındı.

Benim köyüm toprak değil, aidiyetle kuruldu.

Bugün dönüp baktığımda şunu görüyorum: Ben aslında mal biriktirmedim.

Ben: – güven biriktirdim – saygınlık biriktirdim – itibar biriktirdim – dua biriktirdim – iz biriktirdim – hatıra biriktirdim

Çünkü bir insan öldüğünde, evini sormazlar...

Arabayı sormazlar...

Malı sormazlar...

Şunu sorarlar:

"Nasıl bir insandı?"

İşte gerçek miras budur.

Ben çocuklarıma ev değil, duruş bırakmak istiyorum.

Mal değil, ahlak bırakmak istiyorum. Toprak değil, aidiyet bırakmak istiyorum.

Para değil, şükür bilinci bırakmak istiyorum.

Çünkü maddi başarı geçicidir...

Ama manevi başarı, nesiller taşır.

Benim kazandığım ev, bir gün satılır.

Arabam, bir gün eskir.

Köydeki ev, bir gün yıkılır.

Ama çocuklarımın karakteri kalır.

İsimleri kalır.

Duruşları kalır.

İnsanlığı kalır.

Ve ben şuna inanıyorum: Gerçek başarı, bir şeylere sahip olmak değil...

Bir şey olmak.

İnsan olmak.

Adam olmak.

Baba olmak.

Evlat olmak.

Vefalı olmak.

Vicdanlı olmak.

Merhametli olmak.

Benim servetim: bankada değil...

insanlarda.

Beni görenin gözündeki güven. Beni tanıyanın dilindeki dua. Beni bilenin kalbindeki saygı. İşte benim zenginliğim bu.

Ev, araba, köy...

Hepsi araçtır.

Ama insanlık, amaçtır.

14. Bölüm
40 Yaş
(Bir Hayalin Tamamlanışı)

40 yaş...

Bir rakam değildir.

Bir eşiktir. Bir kapıdır. Bir tamamlanmadır. Bir yüzleşmedir. Bir iç muhasebedir. Bir dönüm noktasıdır.

Benim için 40 yaş, takvim yaprağı değildi.

Bir dua anıydı.

Babamın hayallerinin bende tamamlandığı yaştı.

Ben 35 yaşında babamı kaybettim. 40 yaşıma geldiğimde, beş yıl boyunca içimde taşıdığım bir yük vardı: "Babamın hayallerini tamamlamak."

Bu bir yarış değildi. Bu bir ego değildi. Bu bir gösteri değildi.

Bu bir vefaydı.

Babamın görmek isteyip göremediği şeyler vardı: – Okuduğumu görmek – Diplomalı olduğumu görmek – Ayakta durduğumu görmek – Ailemi taşıdığımı görmek – Dik durduğumu görmek – Erkek evlat sahibi olduğumu görmek

Ve ben 40 yaşımda, bu resmin büyük kısmını tamamladım.

İki üniversite bitirmiştim. Kamuda çalışıyordum. Üç çocuk babasıydım. İki kızım, bir oğlum vardı. Oğlumun adı Mehmet'ti. Babamın adıydı.

Bu bir tesadüf değildi.

Bu bir devamlılıktı.

Hayat bazen insanı yarım bırakır. Bazen tamamlatır.

Benim hikâyemde, 40 yaş tamamlanma yaşı oldu.

Ama bu tamamlanma, "Oldum" demek değildi.

Bu tamamlanma: "Yoldayım" demekti.

Babamın hayali: Bir evlat yetiştirmekti.

Bir insan yetiştirmekti.

Bir karakter inşa etmekti.

Bir isim bırakmaktı.

Ben o ismi taşıdım. O yükü aldım. O emaneti sahiplendim.

40 yaş bana şunu öğretti: Hayat hedeflerle değil, anlamlarla yürür.

Bir şeyi başarmak değil, bir şeyi temsil etmek önemlidir.

Ben artık bir şey olmak istemiyorum.

Bir şey ifade etmek istiyorum.

Babamın bende gördüğü hayal: Bir meslek

değildi. Bir unvan değildi. Bir makam değildi. Bir duruştu.

Ben o duruşu 40 yaşımda daha net gördüm. Kendime baktım.

Eksiklerimi gördüm. Hatalarımı gördüm. Yanlışlarımı gördüm.

Ama şunu da gördüm: Yoldaydım.

Ve bu yeterliydi.

40 yaş, kendimle barıştığım yaştı. Geçmişimle kavga etmediğim, hatalarımla küsmediğim, pişmanlıklarımla barıştığım yaş.

Çünkü insan, geçmişiyle kavga ettikçe, geleceğini kaybeder.

Ben geçmişimi kabul ettim.

Acılarıyla... Eksikleriyle... Yarım kalanlarıyla... Kaybettikleriyle...

Ve şunu dedim:

"Bu benim yolum."

Babamın hayali, benim hayatım oldu.

Benim hayatım, çocuklarımın yolu olacak.

40 yaş, bir son değildi.

Bir devamdı.

Bir kapanış değil, bir açılıştı.

Babalar ölür... Ama evlatlarında tamamlanan hayaller kalır.

15. Bölüm
Kırılmadan Güçlü Kalmak (Psikolojik Dayanıklılık)

Hayat herkesi kırar.

Ama herkes aynı şekilde kırılmaz.

Bazıları dağılır. Bazıları sertleşir. Bazıları kabuk bağlar. Bazıları kapanır. Bazıları donar. Bazıları susar.

Ben kırıldım.

Ama dağılmadım.

Acı yaşadım. Kaybettim. Yoruldum.

Tükendim. Vazgeçmek istedim.

Ama çökmeyi seçmedim.

Çünkü güçlü olmak, hiç kırılmamak değildir. Güçlü olmak, kırıldığın yerden dağılmamaktır.

Ben acıyı inkâr etmedim. Yası bastırmadım. Kendimi kandırmadım.

Ama içinde kalmadım.

Acıyı tanıdım. Kabullendim. Anladım. Dönüştürdüm.

Psikolojik dayanıklılık, acıya alışmak değildir.

Acıyla yaşamayı öğrenmektir.

Ben şunu fark ettim: Hayat, insana yük vermez.

İnsan, yük alır.

Ve her yük, ya insanı ezer ya insanı büyütür. Ben büyütmeyi seçtim.

Yorulduğumda kaçmadım. Kırıldığımda saklanmadım. Yandığımda küsmadım. İçime döndüm.

Kendimle konuştum. Kendimi dinledim. Kendimi tanıdım.

Çünkü insanın en zor yolculuğu, kendi içine yaptığı yolculuktur.

Ben şunu öğrendim: Dış dünya değişmez. İnsan değişir.

O yüzden dışı düzeltmeye çalışmak yerine, içi inşa ettim.

Psikolojik güç, kas gücü değildir.

Kontrol gücüdür. Denge gücüdür. Anlam gücüdür. Kabullenme gücüdür. Yeniden başlama gücüdür.

Ben travmalarımı kimliğim yapmadım. Mağduriyetimi vitrin yapmadım. Acımı reklam etmedim.

Sessizce taşıdım.

Çünkü bazı acılar, gösterilmez.

Derinleşir.

Ben duaya tutundum. Şükre tutundum. Anlama tutundum. Sabra tutundum.

Ve şunu fark ettim: İnsan sabırla güçlenmez.

Anlamla güçlenir.

Anlam verdiğin acı, seni yıkmaz.

Anlam veremediğin acı, seni bitirir.

Ben her yaşadığım şeye bir anlam aradım.

Neden oldu? Ne öğretti? Ne dönüştürdü? Ne kazandırdı?

Bu sorular, beni ayakta tuttu.

Psikolojik dayanıklılık, mutlu olmak değildir.

Dengede kalmaktır.

Her gün güçlü hissetmek değildir.

Her gün dağılmamayı seçmektir.

Ben mutlu olmadığım günler de yaşadım. Umutsuz olduğum anlar da oldu. Tükendiğim zamanlar da.

Ama hiçbir zaman şunu demedim: "Bittim." Şunu dedim:

"Geçiyor."

Çünkü her şey geçer.

Acı geçer. Yük geçer. Karanlık geçer. Gece geçer.

Ama insan kalır.

Ve ben insan kalmayı seçtim.

Babamdan öğrendiğim bir şey vardı:

"Adam, zor günde belli olur."

Ben zor günlerde kendimi tanıdım.

Ve şunu gördüm: Ben sandığımdan daha güçlüyüm.

Ama bu güç, sertlik değil.

Bu güç, direnç.

Bu güç, denge.

Bu güç, sabır.

Bu güç, iman.

Bu güç, anlam.

Bu güç, insan kalma gücü.

Babalar ölür... Ama güçlü kalmayı öğreten hayatlar kalır.

Final Bölümü
Babalar Ölür... Ama Hayalleri Ölmez

Babalar ölür.

Bu bir gerçektir.

Toprak olur... Sessizleşir... Sesleri susar... Adımları kesilir... Gölgesi kaybolur...

Ama bazı şeyler ölmez.

Bir babanın duası ölmez. Bir babanın emeği ölmez. Bir babanın hayali ölmez. Bir babanın öğrettiği ahlak ölmez. Bir babanın verdiği terbiye ölmez.

Babalar beden olarak gider... Ama ruh olarak kalır.

Ben babamı kaybettiğimde, bir insan kaybetmedim sadece...

Bir yön kaybettim. Bir pusula kaybettim. Bir sığınak kaybettim. Bir dayanak kaybettim.

Ama zamanla şunu fark ettim: Babam gitmedi.

Şekil değiştirdi.

Artık bir bedeni yoktu... Ama bir vicdanı vardı.

Artık sesi yoktu... Ama bir sesi vardı içimde. Artık eli yoktu... Ama bir izi vardı üzerimde. Babam bana bir hayat bırakmadı...

Bir duruş bıraktı.

Bir meslek bırakmadı... Bir ahlak bıraktı.

Bir miras bırakmadı... Bir emanet bıraktı.

Ve ben o emaneti taşıyorum.

Ben babamın hayalini yaşıyorum.

Ben babamın duasını taşıyorum.

Ben babamın yolunu yürüyorum.

Babam pazarcıydı.

Bana: – helali öğretti – emeği öğretti – sabrı öğretti – tevazuyu öğretti – paylaşmayı öğretti – insan olmayı öğretti

Ben büyürken şunu gördüm:

Babam eğri değildi...

Doğruydu.

Babam zengin değildi...

Onurluydu.

Babam büyük değildi...

Derindi.

Ben bugün bir yerdeysem, o birikimin adı babamdır.

Ben bugün ayaktaysam, o direğin adı babamdır.

Ben bugün bir kimliğim varsa, o kimliğin temeli babamdır.

Ve ben artık şunu biliyorum:

Bir baba, çocuğuna her şeyi veremez...

Ama doğru şeyleri verirse, çocuk her şeye ulaşır.

Babalar, evlatlarının kaderini yazmaz...

Karakterini yazar.

Benim kaderim değişti... Ama karakterim sabit kaldı.

Çünkü temeli sağlamdı.

Bugün oğlumun adını Mehmet koydum.

Bu bir isim değil...

Bir devamlılıktır.

Bir emanettir.

Bir dua zinciridir.

Bir hayal köprüsüdür.

Dededen oğula... Oğuldan toruna...

Babam torununu göremedi.

Ama torununun kaderine dokundu.

Çünkü isimler sadece ses değildir...

Yük taşır.

Anlam taşır.

Ruh taşır.

Ben bu kitabı yazarken, bir hikâye anlatmadım.

Bir hayat yazmadım sadece.

Bir emaneti kayıt altına aldım.

Bir iz bıraktım.

Bir dua defteri tuttum.

Bu kitap benim değil sadece...

Bu kitap: – pazarcı çocuklarının – yoksullukta büyüyenlerin – babasını erken kaybedenlerin – hayata erken başlayanların – sırtına yük erken binenlerin – içi erken olgunlaşanların – sessiz kahramanların kitabıdır.

Babalar ölür...

Ama hayalleri; evlatlarının yüreğinde yürümeye devam eder.

Ben yürüyorum.

Oğlum yürüyecek.

Onun çocuğu yürüyecek.

Ve bu yol, hiç bitmeyecek.

Çünkü hayaller ölmez...

Sadece el değiştirir.

TEŞEKKÜR

Eğer bu kitap sana yalnız olmadığını hissettirdiyse...

Bir cümlesi kalbine dokunduysa... Bir sayfasında kendini gördüysen...

İşte o zaman bu yolculuk anlamını bulmuş demektir.

Çünkü bazı insanlar gider...

Ama onların bıraktığı değerler, biz yaşadıkça yaşamaya devam eder.

Bu eserin satır aralarında;

bana insan olmayı öğreten kıymetli babama,

hayatıma değer ve anlam katan canım anneme,

her daim yanımda olan kardeşlerime, yol arkadaşım eşime ve geleceğim olan çocuklarıma;

kıymetli dostlarıma

ve bu yolculukta bana eşlik eden siz değerli okuyucularıma

yürekten teşekkür ediyorum.

Sevgi ve saygıyla...

Mesut Şahin